

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง วัฒนธรรมสร้างศิลป์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ศีลธรรมศิลป์ไทยสากล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วัฒนธรรมสร้างศิลป์
รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ความแตกต่างของงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล

จากการศึกษารูปแบบงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากลในเบื้องต้น ผู้เรียนจะพบว่า มีความแตกต่างกันอยู่หลายประการ โดยสามารถแบ่งเป็นเนื้อหาต่างๆได้ดังนี้

๑. ข้อมูลพื้นฐานของงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล
๒. ลักษณะความเชื่อของงานวัฒนธรรมไทยและสากล
๓. วิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล
๔. เรื่องราวภายในงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล

การศึกษาค้นคว้าความแตกต่างทางทัศนศิลป์ของศิลปะตะวันออกและตะวันตกในเบื้องต้นนั้น ผู้เรียนสามารถศึกษาได้จากรูปแบบงานจิตรกรรมและประติมากรรม โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

๑. ด้านจิตรกรรม

๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานของงานจิตรกรรมไทยและสากล

จิตรกรรมไทย

จิตรกรรมสากล

จิตรกรรมไทย

-

จิตรกรรมสากล

จิตรกรรมไทย	จิตรกรรมสากล
ภาพจิตรกรรมที่ยังเหลือหลักฐาน แบ่งเป็น 3 ยุคคือ - สมัยสุโขทัย - สมัยอยุธยา - สมัยรัตนโกสินทร์	ลักษณะจิตรกรรมตะวันตกนิยมการ แบ่งเป็นยุคสมัย ทางศิลปะ โดยมีประวัติตั้งแต่ยุคกรีกและโรมัน จนกระทั่งถึงคริสต์ศตวรรษที่ 21

๑.๒ ลักษณะความเชื่อของวัฒนธรรมไทยและสากล

จิตรกรรมไทย	จิตรกรรมสากล
ได้รับอิทธิพลความเชื่อจากพระพุทธศาสนา มักวาดเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ และชาดก	ในยุคกรีกชาวตะวันตกได้นับถือเทพเจ้าในรูปแบบต่างๆ เมื่อศาสนาคริสต์ได้บังเกิดขึ้น ความเชื่อของชาวตะวันตก จึงได้หลั่งไหลเข้าสู่คริสต์ศาสนา

๑.๓ วิธีการสร้างงานจิตรกรรมไทยและสากล

จิตรกรรมไทย	จิตรกรรมสากล
มีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) ระบายสีเรียบ นิยมใช้สีเอกรงค์ (สีแดงและสีดำ) ในยุคสุโขทัย ต่อมาในยุคอยุธยา รัตนโกสินทร์มีการใช้สีที่หลากหลายมากขึ้น ๒) ตัดเส้นเพื่อแสดงรูปร่างและรายละเอียดของภาพ ๓) วาดภาพแบบอุดมคติ ไม่เน้นความเหมือนจริง โดยวาดเป็นแบบ ๒ มิติ ไม่มีมีน้ำหนักแสงเงาในภาพ จนกระทั่งรัชกาลที่ ๔ ได้นำการเขียนแบบ Perspective ที่ภาพวาดมีลักษณะแสดงความสมจริง แบบ ๓ มิติมาใช้ โดยขรัวอินโข่ง	ในยุคต้น (ยุคกรีก) นิยมใช้สีเอกรงค์ (สีแดงและดำ) ในการสร้างงานศิลปะ จนเริ่มวาดภาพที่มีลักษณะเป็น ๓ มิติในยุคกลาง หลังจากนั้นในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) ได้นิยมใช้น้ำมันในการเขียนภาพ และใช้เทคนิคเพรสโก้ คือการใช้สีเขียนบนเพดานหรือ ฝาผนังของโบสถ์ ในขณะที่ปูนยังเปียกอยู่ หลังจากยุคเรเนซองส์ จิตรกรรมตะวันตกได้มีการพัฒนารูปแบบและเทคนิคเป็นอย่างมาก จนเกิดกระบวนการสร้างงานศิลปะในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การใช้พู่กันตัวดสีในยุคอิมเพรสชันนิส (impressionism) หรือ กระบวนการสร้างงานโดยการวาดสีในยุคของงานศิลปะนามธรรม (Abstract Art)

๑.๔ เรื่องราวภายในงานจิตรกรรมและการแสดงออกของจิตรกรไทยและสากล

จิตรกรรมไทย	จิตรกรรมสากล
วาดภาพที่แสดงเนื้อหาทางด้านพระพุทธศาสนา วรรณกรรม และวัฒนธรรมประเพณี จากจิตรกรรมฝาผนัง มักปรากฏให้เห็นงานจิตรกรรมในบริเวณสถานที่สำคัญ ทางศาสนา เช่น งานจิตรกรรมไทย หรืองานลายรดน้ำ	ในยุคต้น (ยุคกรีก) จิตรกรนิยมสร้างงานที่ เกี่ยวข้องกับ เทพเจ้าและนักกีฬา แต่จิตรกรรมไม่โดดเด่นนัก หลังจากนั้นในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) ซึ่งเป็นยุคที่ศาสนาคริสต์เจริญรุ่งเรือง มักนิยมวาดภาพ ที่เกี่ยวข้องกับพระเยซูและคริสต์ศาสนา ในยุคต่อมา มนุษย์ได้กลับมาให้ความสำคัญกับแนวคิดมนุษยนิยม คือการกลับมาเน้นเรื่องของปัจเจกนิยม แสดงถึงความ เป็นมนุษย์ที่ไม่ได้ยึดพระเจ้าเป็นศูนย์กลาง

ตารางสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานจิตรกรรมไทยและสากล

ข้อมูลเปรียบเทียบ	จิตรกรรมไทย	จิตรกรรมสากล
ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพจิตรกรรมที่ยังเหลือหลักฐาน แบ่งเป็น 3 ยุคคือ - สมัยสุโขทัย - สมัยอยุธยา	ลักษณะจิตรกรรมตะวันตกนิยมการ แบ่งเป็นยุค สมัยทางศิลปะ โดยมีประวัติตั้งแต่ยุคกรีกและ โรมันจนกระทั่งถึงคริสต์ศตวรรษที่ 21

	- สมัยรัตนโกสินทร์	
ลักษณะความเชื่อ	ได้รับอิทธิพลความเชื่อจากพระพุทธศาสนา มักวาดเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ ชาดก	ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเรื่องเทพเจ้าในรูปแบบต่างๆ และศาสนาคริสต์
วิธีสร้างงานจิตรกรรม	นิยมใช้สีเอกรงค์ (สีดำ-แดง) ในยุคแรก ใช้การตัดเส้นเพื่อแสดงรูปร่างและรายละเอียด เน้นการวาดภาพแบบอุดมคติโดยไม่คำนึงถึงความสมจริงมาก แสดงมิติของภาพเป็นแบบ 2 มิติ ต่อมาได้นำลักษณะการเขียนภาพแบบ 3 มิติมาใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยขรัวอินโข่ง	นิยมใช้สีเอกรงค์ในยุคกรีก ต่อมาเมื่อเข้าสู่ยุคกลางได้เริ่มวาดภาพแบบ 3 มิติ ในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) ได้นิยมการวาดภาพเหมือนจริง ทั้งรูปร่างและแสงเงาโดยใช้สีน้ำมัน และได้พัฒนารูปแบบการสร้างงานและเทคนิคจนเกิดเป็นรูปแบบของงานศิลปะประเภทต่างๆ เช่น ยุคอิมเพรสชันนิส (impressionism) , ศิลปะนามธรรม (Abstract Art)
เรื่องราวภายในงาน	แสดงเนื้อหาทางด้านพระพุทธศาสนา วรรณกรรม และวัฒนธรรมประเพณี	เกี่ยวกับเทพเจ้า และศาสนาคริสต์ ต่อมา มีการสร้างงานที่แสดงถึงความเป็นมนุษย์และวิถีชีวิตของปวงชนมากขึ้น

อ้างอิง

จรุงยศ อรัญยานาค. 2555. ประวัติศาสตร์ศิลปะ (History of Art). สมุทรปราการ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, โลกศิลปะศตวรรษที่ 20. กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ, 2552.

ศิลป์ พีระศรี. ประวัติศาสตร์และแบบอย่างศิลปะโดยสังเขป. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. 2549. ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : วาดศิลป์
สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. ศิลปะในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.